

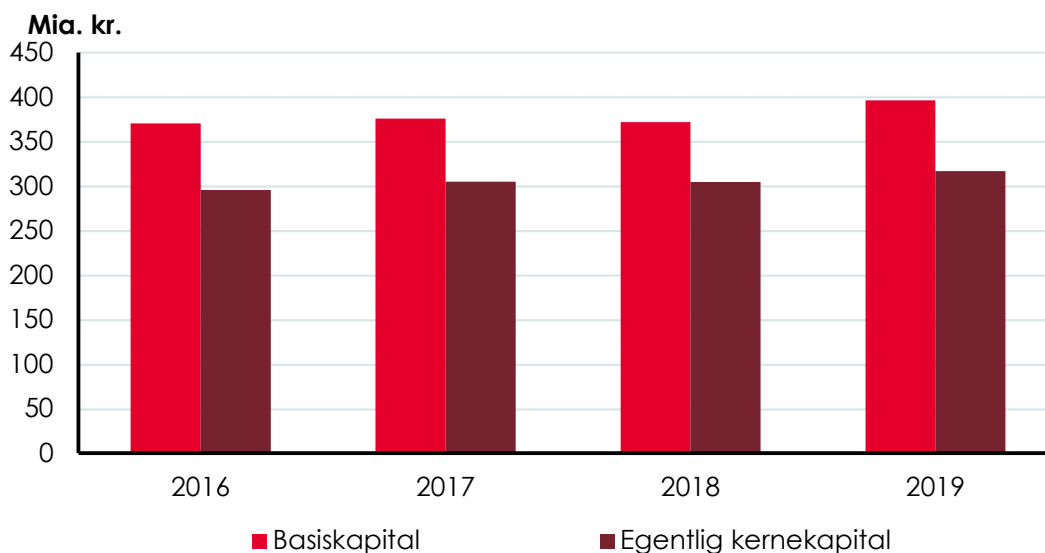
Bankerne godt rustet til coronakrisen – men indtjeningen faldt i 2019, og fremtiden er usikker

Den danske banksektor har de senere år opbygget store beholdninger af kapital og står dermed godt rustet til coronaepidemien. Til gengæld faldt indtjeningen i 2019 lidt i forhold til niveauet fra 2018, og indtjeningen ventes at falde yderligere i 2020, da mange indtægter i 2019 var af ekstraordinær karakter, samtidig med at coronaepidemien må ventes at føre til et betydeligt løft i bankernes nedskrivninger. Bankernes indtjening er desuden fortsat presset af øgede lønudgifter til hvidvask og compliance.

Bankerne er velpolstrede

De største danske bank- og realkreditkoncerner opbygger fortsat kapital. Alene siden 2016 er der føjet mere end 25 mia. kr. til i ekstra kapital. Ved udgangen af 2019 udgjorde den samlede kapital næsten 400 mia. kr., hvoraf mere end 300 mia. kr. er kapital af højeste kvalitet, såkaldt egentlig kernekapital. Bankerne har altså en betydelig stødpude af kapital til at absorbere tab på fx udlån til virksomheder og står dermed i en helt anden situation i dag end under finanskrisen. Den danske banksektor står derfor godt rustet til at modstå de udfordringer, som udbruddet af coronavirus vil påføre det danske samfund og verden omkring os.

Figur 1. Bankernes kapital steg i 2019

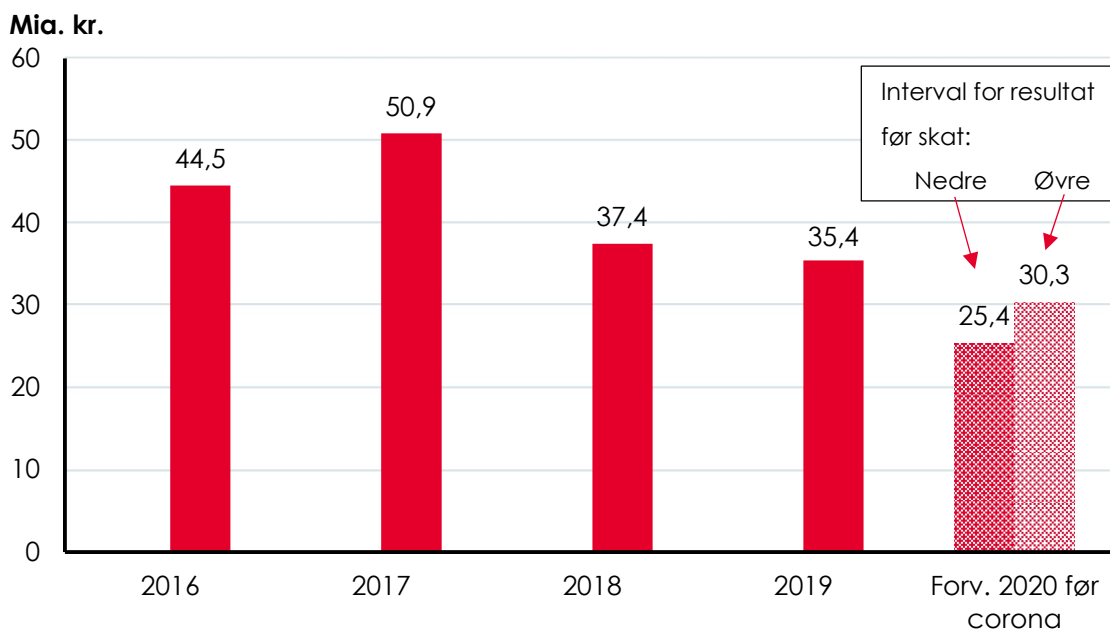
Kilde: Egne beregninger og koncernernes årsregnskaber.

Bankernes indtjening faldt lidt i 2019 og ventes at falde mere i år

De 15 største bank- og realkreditkoncerners samlede resultat før skat faldt i 2019 med 2 mia. kr. til 35,4 mia. kr. til trods for øget indtjening fra bl.a. historiens største konvertering af realkreditlån og medvind på de finansielle markeder. Sammenlignet med rekordåret 2017 var faldet på 15,5 mia. kr. svarende til 30 pct. Egenkapitalens forrentning efter skat blev på godt 9 pct. i 2019, hvor gennemsnittet i de sidste tre år har været på 10 pct.

Da bank- og realkreditkoncernerne fremlagde regnskaberne for 2019 var forventningen til 2020, at resultatet før skat ville blive 5-10 mia. kr. lavere end i 2019. Disse forventninger til indtjeningen i 2020 er altså foretaget før udbruddet af coronaepidemi i Danmark. Epidemien ventes at få alvorlige negative konsekvenser for den danske såvel som den globale økonomi med risiko for en recession på størrelse med den, der indtraf i kølvandet på finanskrisen. En økonomisk nedgang vil uundgåeligt også påvirke bankernes indtjening negativt i 2020. Den store usikkerhed har medført, at mange banker og realkreditinstitutter har suspenderet de tidligere udmeldte forventninger til 2020, jf. figur 2.

Figur 2. Bankernes indtjening falder (resultat før skat)

Anm.: Resultat før skat. Bankernes forventninger til 2020 er fra før coronaudbruddet. Flere koncerner har angivet estimater for det forventede resultat i 2020 efter skat. Gennemsnittet af de sidste tre års effektive skattesats er som udgangspunkt anvendt for at omregne estimaterne til resultat før skat.

Kilde: Egne beregninger ud fra koncernernes årsregnskaber.

De seneste ugers initiativer fra regering og folketing er i den forbindelse afgørende for at afbøde de økonomiske konsekvenser af coronaepidemien, hvor ikke mindst kompensationsordningerne bidrager til at holde hånden under både virksomheder og husholdninger. Sammen med garantiordningerne for

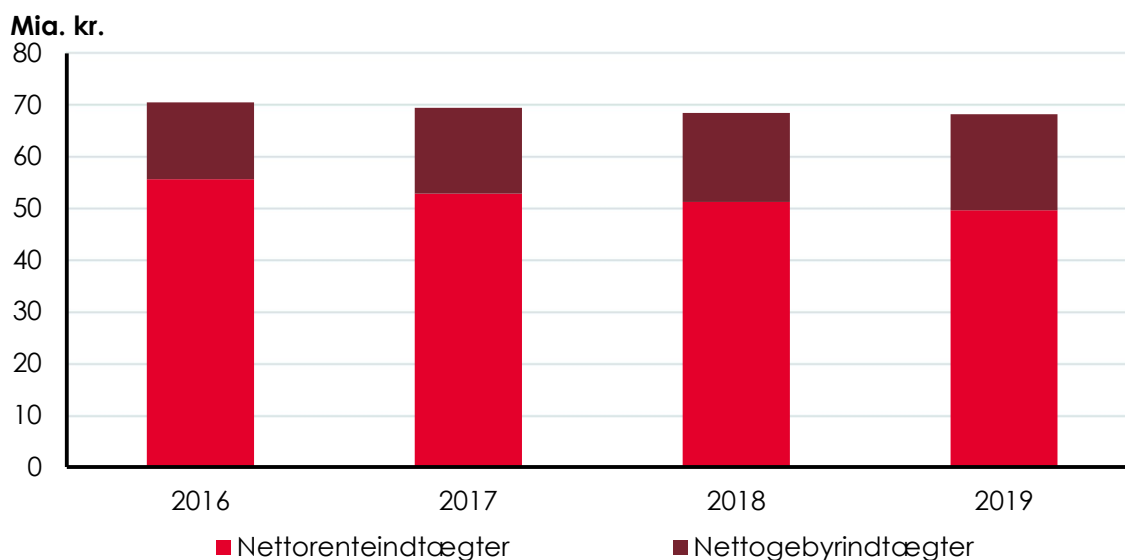
nye lån styrker det bankernes muligheder for at hjælpe de kunder, der stod med en sund økonomi før udbruddet, men nu er hårdt ramt på omsætning og indtægter, så de kan komme gennem krisen.

Renteindtægterne faldt, mens gebyrindtægterne steg i 2019

Nettogebyrindtægterne steg med 1,4 mia. kr. til 18,3 mia. kr. i 2019. Det svarer til en stigning på 8 pct. i forhold til 2018. En væsentlig del af stigningen skyldes merindtjening fra de store konverteringsbølger af realkreditlån i 2019. Finans Danmark skønner, at op mod halvdelen af stigningen i nettogebyrindtægterne skyldes konverteringer af realkreditlån.

Nettorenteindtægterne fortsatte derimod med at falde i 2019. De faldt således med 1,6 mia. kr. til 49,6 mia. kr. i 2019, og siden 2016 er det samlede fald på 6 mia. kr. Det fortsat meget lave renteniveau og en svag låneefterspørgsel giver sig udtryk i en stærk konkurrence blandt bankerne om kreditværdige kunder, som er med til at presse rentemarginalerne. Flere banker har dog varslet eller indført negative renter på indlånskonti også for privatkunder i 2019 for at imødegå fortsatte tab på indlånskonti. Det vil dog først være muligt at se effekten i regnskaberne i 2020, når de negative renter for alvor er trådt i kraft. Faldet i nettorenteindtægterne fra 2018 til 2019 opvejes imidlertid næsten af stigningen i nettogebyrerne, så niveauet for de samlede nettorenteindtægter- og gebyrer stort set er uændret fra 2018 til 2019.

Figur 3. Gebyrindtægterne steg i 2019, mens renteindtægter faldt

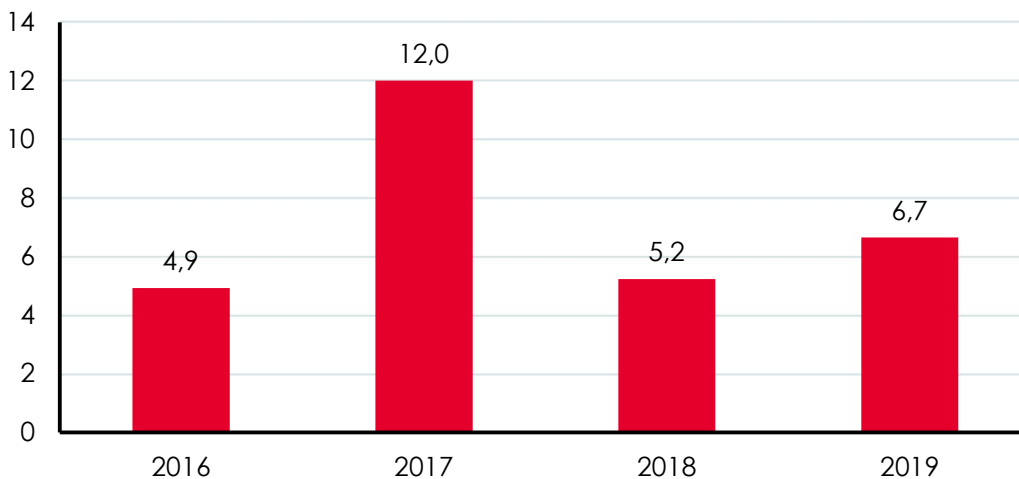
Anm.: Nettorenteindtægter og nettogebyrindtægter er fra den obligatoriske resultatopgørelse. For Danske Bank er bankdelen (Danske Bank A/S) og realkreditdelen (Realkredit Danmark A/S) anvendt.

Kilde: Egne beregninger på koncernernes årsregnskaber.

Udviklingen på de finansielle markeder i 2019 har også bidraget til indtjeningen. Det afspejles bl.a. i kursreguleringerne, som er steget væsentligt fra 2018 til 2019.

Figur 4. Kursreguleringer

Mia. kr.

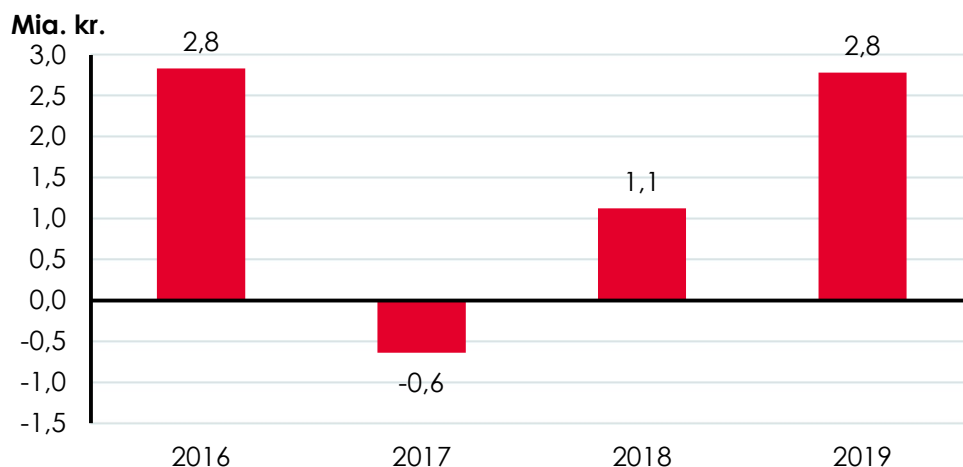
Anm.: Som angivet i den obligatoriske resultatopgørelse. For Danske Bank er bankdelen (Danske Bank A/S) og realkreditdelen (Realkredit Danmark A/S) anvendt.

Kilde: Egne beregninger på koncernernes årsregnskaber.

Udgifter til både nedskrivninger og lønninger steg i 2019

Nedskrivninger på udlån steg i 2019, selv om de fortsat er på et lavt niveau, når man ser det i et længere historisk perspektiv. En stærk dansk økonomi og en gunstig udvikling for bl.a. de danske svineproducenter har bidraget til, at nedskrivningerne på udlån fortsat er lave. Coronaepidemien må dog ventes at medføre en betydelig stigning i nedskrivningerne på udlån i 2020, for trods de mange tiltag fra politisk hold for at holde hånden under dansk økonomi venter mange nu en decideret recession både i Danmark og globalt.

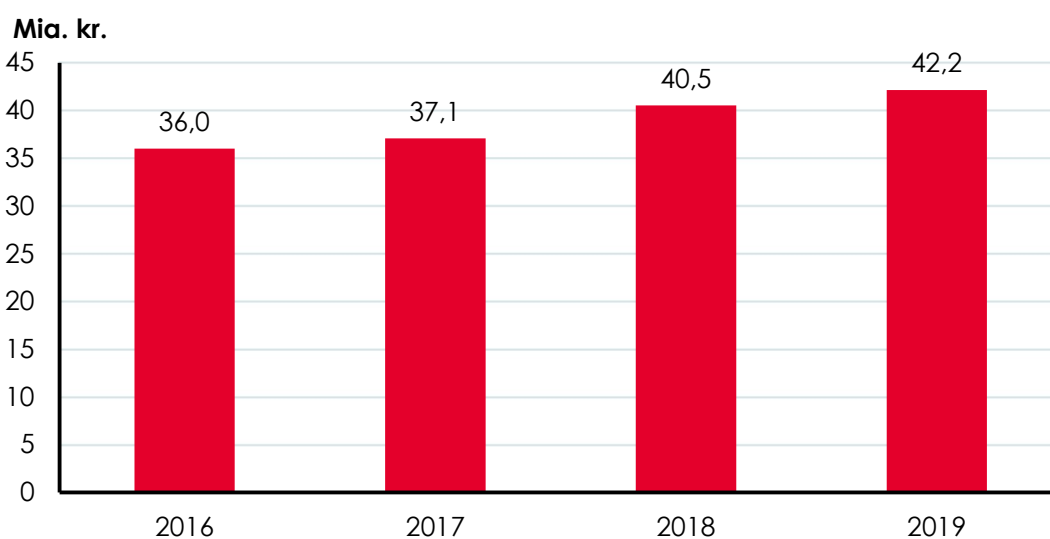

Figur 5. Nedskrivninger på udlån steg, men fortsat lave

Anm.: Som angivet i den obligatoriske resultatopgørelse. For Danske Bank er bankdelen (Danske Bank A/S) og realkreditdelen (Realkredit Danmark A/S) anvendt.

Kilde: Egne beregninger på koncernernes årsregnskaber.

Men øgede nedskrivninger er ikke den eneste omkostningspost for banksektoren, som voksede i 2019. Omkostninger til personale og administration steg med 1,7 mia. kr. fra 2018 til 2019 og udgør nu 42 mia. kr. Det er ikke mindst stigende omkostninger til indsatsen for at modvirke, at kriminelle forsøger at misbruge bankerne til at hvidvaske penge. Hertil kommer den øgede indsats for at implementere de mange nye reguleringstiltag for den finansielle sektor – såkaldt compliance. Finans Danmark skønner, at lønudgifter til indsatsen mod hvidvask og compliance alene er steget med 0,9 mia. kr. til i alt 3,4 mia. kr. i 2019.

Figur 6. Personale- og administrationsomkostninger stiger

Anm.: Som angivet i den obligatoriske resultatopgørelse. For Danske Bank er bankdelen (Danske Bank A/S) og realkreditdelen (Realkredit Danmark A/S) anvendt.

Kilde: Egne beregninger på koncernernes årsregnskaber.

Pres på bankernes kerneindtjening fortsætter

2019 var præget af mange indtægter og også nogle udgifter, der havde engangskarakter. Det gælder fx de øgede indtægter fra kursgevinster, der afspejlede prisstigningerne i de finansielle markeder i 2019. Ser man kun på den samlede indtjening, får man derfor ikke noget dækkende billede af, hvordan bankernes indtjening må ventes at udvikle sig i de kommende år.

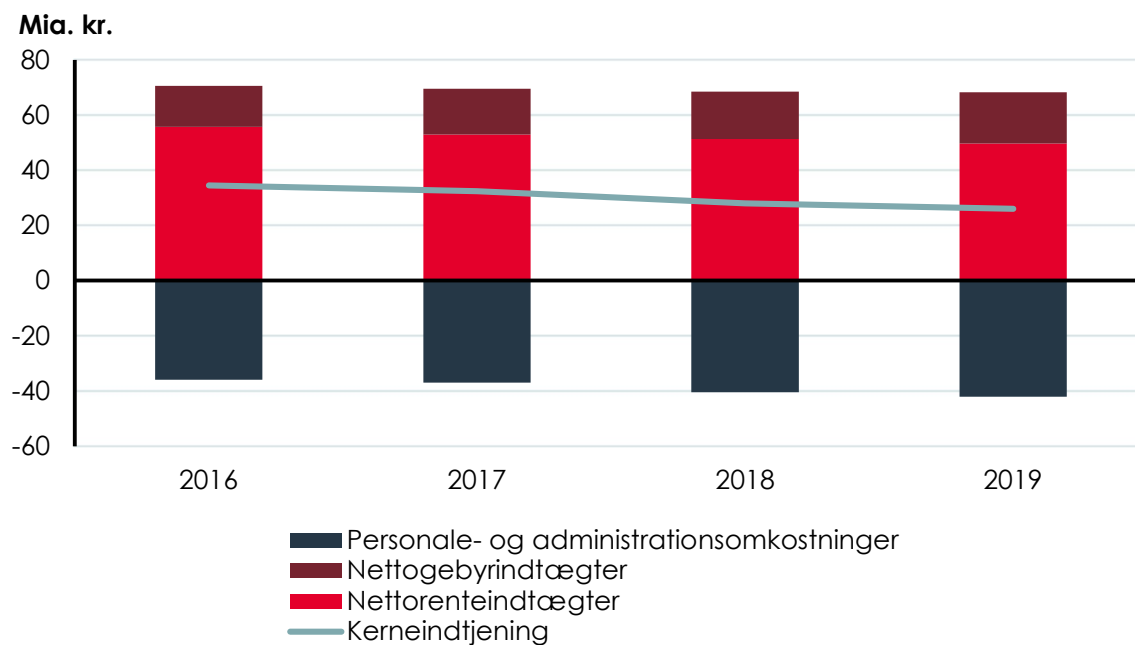
For at få et bedre billede af udviklingen i bankernes underliggende indtjening kan man se på bankernes såkaldte kerneindtjening (vist i figur 7). Kerneindtjeningen afspejler væsentlige træk af bankernes grundlæggende forretningsmodel, der på indtægtssiden er baseret på rente- og gebyrindtægter fra indlån og udlån, rådgivning og forvaltning. De løbende udgifter til at drive forretningen består af personale- og administrationsomkostninger.

Her er det tydeligt, at de senere års meget lave renteniveau i kombination med den svage udvikling i låneefterspørgslen har presset bankernes renteindtægter, hvilket er blevet omtrent opvejet af stigende gebyrindtægter. Gebyrindtægterne har imidlertid (som forklaret ovenfor) fået et løft i de seneste år som følge af de store konverteringsbølger, der er fulgt med rentefaldene. Udsigten til fortsat lave pengepolitiske renter i euroområdet og i Danmark giver, trods den seneste tids uro på obligatiionsmarkedet, for nuværende ikke anledning til forventninger om en ny stor konverteringsbølge for realkreditlån. Gebyrindtægterne fra de ekstraordinært store konverteringer i de senere år må derfor ventes at falde bort i 2020.

Basisudgifterne har været stigende på trods af et stærkt fokus på omkostningseffektiviseringer. Det afspejler blandt andet øgede udgifter til hvidvaskforebyggelse, compliance og it-investeringer, og der kan ikke ventes lavere udgifter på disse poster i de førstkommende år.

Samlet set må de senere års faldende udvikling i kerneindtjeningen derfor ventes at fortsætte i 2020, og med udbruddet af coronaepidemien må medvinden fra lave nedskrivninger og kursgevinster i 2019 nu ventes at slå om til stærk modvind i 2020.

Figur 7. Kerneindtjeningen falder fortsat

Anm.: Som angivet i den obligatoriske resultatopgørelse. For Danske Bank er bankdelen (Danske Bank A/S) og realkreditdelen (Realkredit Danmark A/S) anvendt.

Kilde: Egne beregninger på koncernernes årsregnskaber.

Boks 1. Sådan har vi gjort

Analysen omfatter de 15 største danske bank- og realkreditkoncerner:

- Arbejdernes Landsbank
- Danske Bank
- Den Jyske Sparekasse
- DLR Kredit
- Jutlander Bank
- Jyske Bank
- Lån & Spar Bank
- Nordea Kredit Realkreditaktieselskab
- Nykredit Realkredit koncernen
- Ringkjøbing Landbobank
- Spar Nord Bank
- Sparekassen Kronjylland
- Sparekassen Sjælland-Fyn
- Sydbank
- Vestjysk Bank

Det er dermed bankkoncernerne i Finanstilsynets gruppe 1 og 2 med undtagelse af Saxo Bank, Sparekassen Vendsyssel og Alm. Brand Bank. Hertil kommer al realkredit på højest mulige konsolideringsniveau, inklusive DLR Kredit og Nordea Kredit Realkreditaktieselskab.

Nordea Bank Danmark indgår ikke, da banken er filial af en udenlandsk bank. Derimod indgår Nordea Kredit Realkreditaktieselskab.

Danske Bank indgår i analysen af indtægter og udgifter med den del af koncernen, som vedrører bank- og realkredit (ukonsolideret).

